De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des *Vrijdags* aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de **REDACTIE.** Abonnementen en Advertentiën aan de **ADMINISTRATIE** van **De Heraut,** Amsterdam.
Inzendingen die later dan *Donderdag* 's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen

Zondag 22 Juli 1894. N°. 865.

Abonnementsprijs: *franco* aan huis, per drie maanden *f* **1.20.** Afzonderlijke nummers aan het Bureel **10** Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureel te Amsterdam.
Advertentiën: van **1** tot **6** regels **90** Cent; voor elken regel meer **15** Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen **10** Ct. p. regel.

„Zijt met vreeze onderdanig."

Gij huisknechten! zijt met alle vreeze onderdanig den heeren, niet alleen den goeden en bescheidenen, maar ook den harden.

1 Petri 2 : 18.

Het apostolisch vermaan tot onderdanigheid, dat zich tot de dienstknechten en dienstmaagden richt, kan niet zonder meer, op onze dienstbaren worden toegepast.

De verhouding, waarin meester en dienstknecht tot elkander stonden, was destijds in den regel een andere. Er waren er ook toen wel, die als vrije lieden voor loon overeenkwamen, maar dit was niet de gewone toestand. Gemeenlijk werd men destijds bediend door slaven en slavinnen.

Zulk een slaaf of slavin nu was in zijns meesters macht. Hij was zijn eigendom. Hoe hard hem zijn meester ook behandelde, hij kon niet weg. Van een opzeggen van zijn dienst was geen sprake. En gelijk een burger onderdaan van zijn koning was, zoo ook was zulk een dienstknecht onderdanigheid schuldig aan zijn meester.

Alleen wie dit in het oog houdt, verstaat wat de apostelen tot de geloovige dienstknechten en dienstmaagden van die dagen spraken.

De apostelen gevoelden zeer wel, hoe hard het voor een vrijgemaakte in Christus zijn moest, om slaaf te blijven bij een heidensch man of slavin bij een heidensche vrouw, en ze beseften ten volle, hoe er in het hart van de gedoopte slaven en slavinnen vaak een neiging moest opkomen, om zich veeleer boven hun heeren en vrouwen te verheffen.

Waren ze niet kinderen Gods en geroepen heiligen, en kon het dan goed voor God zijn, dat zij desniettemin, misschien hun leven lang, in harde, altoos vernederende, door God immers niet gewilde slavernij bleven, en kon het hun dan euvel worden geduid, zoo ze in verzet kwamen tegen zoo onwaardigen, krenkenden staat?

En toch hebben de apostelen op dit punt nooit gearzeld. Gelijk we uit het sprekende voorbeeld van Onesimus en Filemon weten, hebben ze gewild noch geduld, dat een slaaf, omdat hij het eigendom van Christus was geworden, de boeien zijner maatschappelijke slavernij zou afschudden.

Zelfs wie ter kwader ure weggeloopen en ontvlucht was, moest, goedschiks, kwaadschiks, naar zijn heer en meester terug.

En hier vandaan nu komt het, dat de apostelen zoo telkens de dienstknechten en dienstmaagden, niet alleen tot onderwerping, maar ook tot onderdanigheid, aanmaanden.

Een slaaf of slavin werd zoo dikwijls aan den lijve gestraft, en ook dit moesten de gedoopte dienstknechten en dienstmaagden zich om Christus wil gevallen laten.

Immers, steeds is het de eisch, niet maar dat ze bukken en zwichten, maar veelmeer dat ze om der conscientie wille, wijl het alzoo Gods ordinantie is, trouw en van goeder harte, hun heeren en meesters dienen zullen.

Juist hieruit echter volgt, dat ge dit apostolische vermaan niet in zijn oorspronkelijke beteekenis op uwe eigen dienstboden of werklieden kunt of moogt toepassen.

Die u dienen, zijn noch slaven noch slavinnen, maar vrijgeboren mannen en vrouwen, die met u zekere overeenkomst hebben aangegaan, wilt ge, een verdrag met u gesloten hebben, dat zij deze en die bezigheden voor u verrichten, deze en die diensten u bewijzen zullen, en dat zij, ter vergoeding hiervoor, van u ontvangen zullen een vooraf bepaald loon, hetzij enkel in geld, hetzij in onderkomen, kost en loon.

Gij kunt dus niet zeggen, dat gij *»heer"* over uw dienstbaar personeel zijt, en evenmin mag door u beweerd, dat zij uw *onderdanen* zijn.

Zulk een betrekking bestond wel eertijds, maar bestaat in onze maatschappelijke toestanden niet meer.

Heerlijke rechten kunt gij in geen enkel opzicht meer over uw dienstboden uitoefenen; en de eisch, dat ze in den eigelijken zin van het woord u onderdanig zullen zijn, gaat in onze tijden volstrekt niet meer op.

Rechtens is de eenige grond voor uw wederzijdsche betrekking de overeenkomst, die ge met uw dienstboden hebt aangegaan; en een dienstbode die deze overeenkomst niet naleeft, schendt wel de goede trouw, en staat als zoodanig voor God en tegenover u schuldig, maar nooit kan daarom gezegd, dat ze als onderdanen in onderdanigheid te kort schoten of ook uw gezag hebben miskend.

Vooral onder ons, Christenen, behoort dit klaar en helder te worden ingezien.

We moeten ons nooit een recht aanmatigen, dat ons niet toekomt.

Wij zijn geen heeren meer, en onze dienstboden zijn geen slaven of slavinnen meer.

Wat onze wederzijdsche betrekking beheerscht, is de verhouding van afspraak, overeenkomst en vergelijk, maar altoos afspraak en overeenkomst tusschen *vrijen* onderling.

En toch, zoo beslist en zonder aarzelen als we dit uitspreken, even welbewust voegen we er aan toe, dat in het apostolisch vermaan ook nu nog voor onze dienstbaren een band van Godswege ligt.

In den regel weigeren onze dienstbaren te erkennen, dat ze *in dienst* zijn, en bij voorkeur spreken ze van een »betrekking."

Ten deele nu hebben ze hierin gelijk.

Tegenover mannen en vrouwen, helaas, ook onder de Christenen en Christinnen niet zoo zeldzaam, die uit de hoogte op hun »onderhoorigen" neêrzien, en hun persoonlijke vrijheid slechts ten deele erkennen willen, ligt er zekere waarheid in, dat er op dat woord »betrekking" telkens zekere nadruk wordt gelegd.

Soms toch veroorlooven zelfs de kinderen des huizes zich tegenover de dienstboden een toon en houding, die kwetst en met de eere van den Christennaam ten eenenmale onvereenigbaar is.

Maar hieruit volgt nog allerminst, dat daarom elk begrip van *dienst* kan of mag worden prijs gegeven.

Veeleer dient er nadruk op gelegd, dat hetgeen, waarin onze dienstboden gemeenlijk verkeeren, *een betrekking van dienst* is.

Er zijn in een gezin van eenigen omvang allerlei bezigheden te verrichten, die men vooraf niet nauwkeurig bepalen kan. Er is op allerlei manier hulpe noodig. Er komen den ganschen dag door allerlei zaken voor, waarin men anderer *dienst* van noode heeft.

Voor die diensten nu neemt men zijn dienstboden in zijn huis, en zulks op de van zelf sprekende conditie, dat zij de diensten, die in het redelijke van hen gevorderd worden, gewilliglijk en trouwelijk zullen bewijzen.

Al is het dus ontegenzeggelijk waar, dat onze dienstboden bij ons in *betrekking* zijn, toch brengt juist het eigenaardige van hun betrekking mede, dat ze niet maar een afgesproken taak afwerken, maar dat ze ons dienen; doen, wat hun gezegd wordt, en in het volbrengen van deze dagtaak met bescheidenheid en getrouwigheid verkeeren.

In dien zin nu, maar ook in dien zin alleen, mag en moet ook nu nog gezegd, dat ze in de vreeze Gods onderdanig zullen zijn.

Onderdanig, niet krachtens een heerlijk recht, dat we als heeren of vrouwen over hen hebben uit te oefenen; maar onderdanig, omdat ze door bij ons in dienst te komen, zich vrijwilliglijk tot deze onderdanigheid hebben verbonden.

Zegt ge nu, dat ze dit dus ook hadden kunnen *laten*, zoo is dit in het afgetrokkene juist, maar feitelijk staat de zaak anders.

De feitelijke toestand in onze hedendaagsche maatschappij is nu eenmaal zoo, dat voor velen geen andere weg, dan het gaan in zulk een dienst, openstaat. Het is het hun opgelegde lot. En in dit lot hebben zij het bestel van hun God te eerbiedigen.

Nu brengt de aard van zulk een dienst mede, dat veel, zeer veel aan onze dienstboden moet worden toevertrouwd; dat o, zooveel van haar goede zorgen afhangt; en dat het bijna onmogelijk is, iemand op voet van zoo onbeperkt vertrouwen in zijn huis, in zijn intiemer leven, en bij zijn kinderen toe te laten, indien niet, afgezien van alle overeenkomst, en afgezien van alle loon, een hooger beginsel én huisgenooten én dienstbaren vereenigt.

En dat hooger beginsel nu is het, waarop het apostolisch vermaan zoo terecht den vollen nadruk legt, en wat door ons Christenen, hetzij we gedwongen worden of zelve dienen, tot eere moet worden gebracht.

Rechtens regelt uw overeenkomst en uw bedongen loon de wederzijdsche betrekking, maar achter dit uitwendige recht ligt het diepgaande recht van uw God.

Het recht van uw God, dat gij in uw dienstbaren zijn vrijgeboren creaturen, zijn gedoopten, geroepenen ten eeuwigen leven zult eeren, en alle trots en hoogheid, waartoe het vleesch u verleidt, zult onderdrukken en te niete doen.

Maar ook het recht van uw God, dat gij, die, onder zijn bestel, in betrekking van dienst gekomen zijt, niet om loon, noch uit oogendienst, maar om Gods wil het u aanbevolen werk, als in zijn heiligen dienst, voleinden zult, en niet als door dwang, maar gewilliglijk, in uw dienen zelf uw lust zult zoeken.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 20 Juli.

Kennisgeving.

Achten Diakenen der Gereformeerde kerk A alhier het onlangs hunne roeping te waarschuwen tegen het overijld en onbezonnen naar Amsterdam trekken om werk te bekomen, thans is er eene andere zaak, waarop zij de bijzondere aandacht moeten vestigen. Vele jongelieden van het mannelijk geslacht komen, aangespoord door uitlokkende advertentiën naar hier, in het vooruitzicht op voordeelige plaatsing, om bij hunne komst zich zeer teleurgesteld te zien; zij kunnen dan weder terugkeeren, en hebben slechts stoffelijke schade. Grooter gevaar is er echter voor meisjes, die zonder behoorlijke voorlichting hier diensten komen zoeken, of wat nog erger is, op advertentiën geschreven hebbende, persoonlijk overkomen, en veeltijds te laat tot de treurige ervaring komen, dat zij aanlanden op verkeerde, minst genomen zeer verdachte plaatsen, die het haar zeer moeilijk valt, zonder verlies van eer of goeden naam, weder te verlaten.

Diakenen zijn bereid in dezen, zooveel in hen is, meisjes, die gaarne in Amsterdam wenschen te dienen of hare ouders, voor te lichten. Indien zij eenig schrijven ontvangen, hetzij van de betrokken personen of hare ouders, hetzij van Kerkeraden of Diaconieën, getroosten zij zich gaarne de moeite van noodig onderzoek, en zenden van den uitslag daarvan bericht.

Men adresseere zich daartoe, of aan *»de Diaconie der Gereformeerde kerk te Amsterdam A, Keizersgracht 489"*, of aan den tweeden ondergeteekende, *Lijnbaansgracht 293.*

Namens de Diaconie,
J. VAN BREEVOORT, *Praeses h. t.*
H. SWAGERMAN Dz., *Scriba.*

Amsterdam, 13 Juli 1894.

Kort verslag van de werkzaamheden der Provinciale Synode van Friesland, gehouden te Leeuwarden, 29 Mei en 27 Juni 1894.

De acht Classes zijn vertegenwoordigd door 16 Dienaren en 16 Ouderlingen.

Na opening door Ds. Impeta wordt de vergadering geconstitueerd, en benoemt zij Ds. F. M. ten Hoor tot praeses, Ds. H. Hoekstra tot vice-praeses, Ds. A. de Geus tot scriba, Ds. T. Oegema tot adj.-scriba.

Den volgenden gemeenten wordt steun toegezegd: *onvoorwaardelijk* aan Winsum c. a. *f* 100; Murmerwoude *f* 75; Witmarsum *f* 100; Hemelum *f* 75; Echten *f* 50; *voorwaardelijk* aan Terschelling *f* 100; Akkerwoude *f* 40; Hollum *f* 50; Holwerd *f* 75; Nes en Wierum *f* 75; Boornbergum *f* 75; Hindeloopen *f* 50; Lippenhuizen-Terwispel-Hoornsterzwaag *f* 300; Oldeboorn *f* 60; Wartena *f* 100 en Stiens *f* 50. Voor Inw. Zending wordt toegestaan: Tichelwerk *f* 15; Dronrijp *f* 40; Bakkeveen *f* 20; Z.O.hoek *f* 500.

Naar aanleiding van het protest van Ds. M. Brouwer tegen de Classis Heerenveen, die hem had losgemaakt van de gemeente te Lemmer, besloot de Synode de handelingen van de Classis Heerenveen met goedkeuring te bekrachtigen, doch maatregelen te nemen, dat aan Ds. B. zoolang hij niet tot den dienst van eenige kerk wordt beroepen, jaarlijks eenig wachtgeld worde uitgekeerd. Tot het nemen dier maatregelen wordt de Classis Heerenveen aangewezen.

Uit de bespreking van de ondersteuning te bieden voor de verpleging van arme idioten ontstaat het volgende voorstel, dat aangenomen wordt: »De Prov. Syn. overwegende, dat de kas tot ondersteuning van Diakonieen . . . . . van hulpbeh. Krankzinnigen nog niet voldoende medewerking vindt, om ook idioten te steunen, acht, dat zij voorloopig haar arbeid niet moet uitbreiden."

Korte notulen der Provinciale Synode van Gelderland, gehouden Donderdag en Vrijdag 28 en 29 Juni te Arnhem in het kerkgebouw van de Kerkstraat.

Opening door Ds. A. van der Zanden, namens de kerkeraden van de Geref. kerk van Arnhem.

In het moderamen der Synode worden gekozen Ds. W. J. de Haas tot praeses, Dr. L. H. Wagenaar assessor en Ds. D. Koffijberg scriba.

Aan een tweetal broeders, tot nader examen toegelaten, worden opgegeven de Schriftuurplaatsen, waarover zij ondervraagd zullen worden en wel Jes. 40 : 1—11, door Ds. Vissink en Ds. de Jong; Joh. 3 : 1—15, door Ds. Kok; en Hebr. 11 : 1—13 door Ds. van Schelven; terwijl Jes. 45 : 22 hun opgegeven wordt om na eenigen tijd van voorbereiding, in de vergadering daarover te spreken.

Alsnu wordt een aanvang gemaakt volgens punt 6 der agenda met het lezen van het rapport over den arbeid van de Algemeene kas, ter ondersteuning van Hulpbehoevende kerken, waarvan br. Thomassen als dep. voor Gelderland, mededeeling doet. Ofschoon het rapport goedgekeurd en den rapporteur hartelijk dank gezegd wordt, vraagt echter Ds. Koffijberg eenige nadere verklaring omtrent de handelingen dezer commissie vooral in zake de kerk van Kootwijk, het zeer betreurende, dat er nog geen vaste en afdoende regeling voor Kootwijk's kerk getroffen is. Ook andere leden der Synode nemen aan de bespreking dezer zaak deel; de Synode besluit, om ged. der Gen. synode voor Hulpbehoevende kerken beleefd te verzoeken eene *algemeene* collecte uit te schrijven ten bate der kerk van Kootwijk. Door dit genomen besluit zijn mede punten 9 en 10 van de agenda behandeld.

Hierna treden de bovenbedoelde broeders voor de vergadering op met een uitlegging van Jes. 45 : 22, en heeft het onderzoek plaats; aan welk onderzoek na afloop door sommige leden der Synode enkele vragen worden toegevoegd.

Na zeer langdurige en ernstige beraadslagingen, waaraan *alle* leden der Synode deelnemen, verklaart de Synode in hare avondzitting, nadat opnieuw het aangezicht des Heeren bij monde van den voorzitter door de vergadering gezocht was, zich niet verzekerd, dat bij deze broeders, de in art. VIII bedoelde singuliere gaven aanwezig zijn; in gevoelvolle deelnemende woorden deelt de praeses hun dezen bedroevenden uitslag mede.

Een belangrijk rapport hoort de Synode aan over de Theol. School te Kampen, dat door den Prov. dep. en curator der school Ds. de Haas wordt uitgebracht; nadat vooraf de voorzitters-hamer aan den broeder assessor was afgestaan. Enkele vragen worden door sommige leden der Synode gedaan en uitvoerig door den rapporteur beantwoord: en den rapporteur wordt een woord van warmen dank met heilbede voor de Theol. School door den assessor toegebracht.

Kas voor Emer.-Pred., Pred.-Wed. en -Weezen.

Het Moderamen der Alg. Kas voor Emer.-Pred., Pred.-Wed. en -Weezen herinnert al de kerken aan de *tweede* collecte, die ten behoeve dier Kas moet worden gehouden.

Om geregeld uit te betalen is het zeer noodig, dat de collecten geregeld en op tijd inkomen.

Reeds is het half Juli, en nog zijn er kerken, waarvan de *eerste* collecte nog inkomen moet.

Broeders! weest niet traag in het benaarstigen, maar zendt uwe tweede collecte zoo spoedig mogelijk aan den quaestor uwer Classe.

Niemand zende eenige collecte rechtstreeks aan den Alg. penningmeester, maar alle verzending geschiede door den deputaat der Provincie.

Op tijd collecteeren en geregelde verzending is *voor de kas noodzakelijk.*

Het Moderamen voorn.,
A. v. d. SLUIJS, *Praeses.*
G. BRUGSMA, *Penn.*
H. BRINK, *Scr.*

Juli 1894.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

De uitslag van het Litterarische examen was, dat Woensdagmiddag van de 25 aspiranten 17 tot de Theologische lessen bevorderd werden;

De Martelaren.

CLXII.

JEAN BARBEVILLE.

Jean Barbeville, afkomstig uit Normandië, was reeds bejaard, toen hij door den Heere geroepen werd om voor Zijnen naam te sterven. Als metselaar te Genève acht dagen vertoevende, werd hij bekend met de waarheid Gods. Toen hij terugging naar zijne woonplaats (in Frankrijk) had hij plan, om met zijn kind naar Genève weêr te keeren. Intusschen had God de Heere anders over hem beschikt. In de plaats zijner inwoning zijnde, wilde hij zijne buren onderrichten omtrent 's Heeren Woord. Hij werd echter door hen verraden en aangeklaagd, waarop zijne gevangenneming volgde.

Aanvankelijk was Barbeville zeer zwak, zoodat hij al de gesprekken loochende, welke hij met anderen gehad had. Hij viel zelfs zóó diep, dat hij God lasterde door vloeken, en nu eens met dexen dan weêr met eenen andere twist had. Zoo tochtigde de Heere zijne ontrouw. Bovendien zat hij in de gevangenis der geestelijkheid, omringd van monniken en priesters, die hem nog meer vervreemden van de beginselen der hervorming. Eindelijk vergreep hij zich met andere gevangenen aan den gevangenbewaarder. Daarom werd hij nauwer opgesloten. Dit middel gebruikte de Heere, om hem tot berouw en boete te brengen. Hij ontmoette in dien kerker eenen belijder der waarheid, Jean Morel, van wien wij naderhand zullen verhalen. Deze vermaande hem door het Woord Gods, en de Heere schonk genade, zoodat hij besef van zijne zonden kreeg en bitterlijk begon te weenen en te zuchten. Hij vroeg den gevangenbewaarder vergiffenis en nam zich voor, zich in het vervolg beter te gedragen en alles terug te nemen wat hij tot oneere Gods gezegd had.

Vroeger was hij vreesachtig als hij zijne rechters zag; maar nu verlangde hij voor hen gebracht te worden, om zijn berouw te toonen. God toch had hem geheel veranderd. Den 16den à 17den Januari kreeg hij zijn wensch en werd hij voor zijne geestelijke rechters gebracht. De getuigenis, die hij daar gaf omtrent de aanbidding van God, tegenover de Roomsche aanbidding der heiligen, was zoo klaar, dat niemand kon twijfelen aan zijne verandering. Den volgenden dag bleek dat opnieuw. Toen erkende hij ook, dat hij de priesters hanaworsten had genoemd, gekleed in geel, groen, rood en andere kleuren. Hij voegde zelfs aan deze bekentenissen toe, dat hij, indien zij dat wilden, nog meer zou zeggen. Toen hij zag, dat men hem geen recht deed, kwam hij bij het hof in appèl. Daar stond hij den 18den Februari terecht.

Nadat hij den eed gedaan en zijn naam, zijn land en zijne woonplaats opgegeven had, werd hem gevraagd, waarom hij geappelleerd had.

Barbeville: Wegens de lange gevangenschap, waarin de officiaal mij nu negen maanden gehouden heeft, zonder mij eenig recht te doen.

Rechter: Waarom werdt gij gevangen genomen?

Barbeville: Omdat ik de bevelen Gods aan een mijner buren verklaard had.

Rechter: Hoelang is het geleden, dat gij niet ter mis zijt geweest?

Barbeville: Ik was er met Paschen nog aan; doch het behaagde God, dat er een lessenaar op mijn been viel, waardoor ik gekwetst werd en verplicht naar huis te gaan. Ik heb spijt, dat ik er ooit geweest ben; de vereering der beelden, welke ik daar zag, acht ik in strijd met Gods Woord (Hand. 7: 48 en Exod. 20).

Rechter: Hebt gij dan den Bijbel gelezen? Kent gij Latijn?

Barbeville: Neen, ik heb hem niet in 't Latijn gelezen.

Rechter: Hebt gij de samenkomsten te Montfoucon en in de huizen bezocht?

Barbeville: Neen; maar ik ware er graag bij geweest, indien ik dat had kunnen doen.

Nadat dit onderzoek was afgeloopen, werd hij weggeleid en toen door verschcidene deurwaarders en mindere beambten van het gerechtshof ondervraagd, hoe hij wist, wat hij zeide, daar hij toch maar een eenvoudige metselaar was, en Gods Geest niet kwam in metselaars. Zijn antwoord was:

Ik zal den Heer, die mij getrouwen raad
Gegeven heeft, met psalmgezangen prijzen,
Daar 't goddelijk licht mij toestraalt vroeg en laat,
Mijn nieren zelfs bij nacht mij onderwijzen.
(Ps. 16.)

Het appèl werd door het hof verworpen en Barbeville kwam weêr voor den geestelijken rechter. Daar moest hij belijdenis doen van zijn geloof vooral op die punten, waarin de mannen der hervorming verschilden van de Roomsche kerk. Eindelijk zeide een zijner rechters tegen hem »Weet ge wel, dat ge niet anders zijt dan een arm beest en de Heilige Schriften niet kunt weten?"

Hierop antwoordde de martelaar zeer ter snede: »Al ware ik ook niet meer dan een ezel, Hij, die den mond van Bileam's ezelin geopend heeft, zoodat zij spreken kon, zal dat ook mij doen.

Toen de monnik-inquisiteur, Benedicti bij hem kwam zeide hij, dat hij kwam om hem te troosten en de waarheid te zeggen. Barbeville vroeg hem echter, hoe hij hem de waarheid zou kunnen verkondigen daar hij het kleed der leugen droeg. De monnik verzocht hem echter, over hem geen oordeel te vellen. »Neen, neen," hernam Barbeville, »ik oordeelde niet, maar Gods Woord." Daarna sprekende over verschillende stukken der leer, wilde de martelaar niets aannemen, tenzij het door de Heilige Schrift bewezen werd. Eindelijk beval de officiaal hem te knielen. Barbeville vroeg hem »of hij dan een God was." De officiaal antwoordde: »Neen, maar als gij knielt, buigt ge u voor het crucifix." »Dat wil ik niet doen", antwoordde de martelaar, »want op die wijze zou ik afgoderij bewijzen. Staande hoorde hij dus zijn vonnis aan zich verblijdende, dat hij, om den naam des Heeren smaadheid zou moeten lijden.

Na het uitspreken van het vonnis, werd hij aan den wereldlijken rechter overgeleverd en den 3en Maart naar den kerker op het raadhuis gebracht.

Den 6den Maart werd hij ten vuurdood veroordeeld. Nooit heeft men iemand gezien, die minder den dood vreesde dan Barbeville. Zelfs nam zijn ijver voor de eere en het Woord Gods toe, naarmate de dood naderde. Toen hij bij andere gevangenen opgesloten werd, onderwees hij hen in de waarheid en toen hij alleen werd gevangen gezet, zong hij psalmen. Zelfs behaagde het den Heere eenen dief, die door hem vermaand werd, tot bekeering te brengen.

Omstreeks elf uur werd hij naar de kapel gebracht, waar hij de uitvoering van zijn doodvonnis afwachtte. Eindelijk werd hem een bal in den mond gelegd en bracht men hem naar de strafplaats voor het stadhuis. Zijn vonnis luidde, dat hij aan een paal gebonden en gewurgd zou worden, eer hij verbrand werd. Maar de woede des volks duldde niet, dat men zijne smarten zou matigen. De menschen legden een hoop takkebosschen tegen hem aan, welke boven zijn hoofd uitstak, opdat niemand hem zou kunnen zien. Den beul belette men ook hem te verwurgen. Intusschen hield hij niet op den naam des Heeren aan te roepen. Zelfs zag hij zijne handen, die gebonden waren, losraken, zoodat hij ze ten hemel kon heffen, vanwaar hij zijne hulpe verwachtte. Zoo stierf de martelaar zacht en zonder groote teekenen van smart en ging naar zijnen Heere.

DE GAAY FORTMAN.

n.l. de heeren: R. J. Aalberts, K. Bakker, Th. A. Bergsma, E. H. Broekstra, J. C. Dagevos, G. Doekes, Jan Gispen, J. H. E. te Grootenhuis, W. Hannema, R. van de Kamp, N. G. Kerssies, R. Koolstra, N. P. Littooij, M. B. Parlevliet, H. Reiners, H. H. Schoemakers, B. van der Werff en B. Wielenga.

Vrijdag-middag werden alle 16 Theologische examinandi *A* tot Theologie *B* bevorderd, met verlof tot prediking in de gemeenten. Hieronder volgen de namen met hunne adressen in de vacantie.

C. Bos: *Staxumhuizen bij Bafloo.*
W. Bouman: *Nieuwe-Pekela.*
F. Bruinsma: *Warns bij Stavoren.*
A. M. Diermanse: *Apeldoorn.*
K. Doornbos: *Appingadam.*
G. Elshove: *'s-Gravenhage.*
C. Goote: *Kampen.*
H. F. K. P. Graefe: *Soran, Silezie.*
G. Keizer: *Heerenveen.*
C. Lindeboom: *Kampen.*
A. S. Schaafsma: *Grootegast (Gron).*
W. W. Smitt: *Deventer.*
S. Veltman: *Haarlemmermeer (Oostz).*
J. Vesseur: *Kampen.*
Jan Visser: *Kampen (Oudestr).*
J. C. C. Voigt: *Kampen.*

Des Vrijdags-namiddags gaven 23 Theol. Studenten voor Ex. *B* in kerk *A* bewijs van hunne preekgaven.

De Zaterdag-voormiddag werd aan behandeling van zaken besteed; waarna de h.h. Curatoren omstreeks middag Kampen verlieten, ten einde de gemeenten te bedienen op den dag des Heeren.

Maandag-namiddag 4 uur werd het examen voortgezet met de 33 Theologische Studenten voor diploma *B*, die in twee groepen onderzocht worden, en met de prediking van de 10 laatste adspiranten.

Op heden is het onderzoek nog in vollen gang.

C. MULDER,
Scr. v. h. Doc. Coll.

Woensdag-nam. 18 Juli '94.

Voor Kinderen.

EEN KIJKJE IN DE LUCHT.

I.

»Dat is nu iets waar ik niemendal van begrijp," zei onlangs iemand, terwijl hij een almanak neêrlei, waarin hij gebladerd had.

»Wat bedoelt gij?" vroeg ik.

»Wel," antwoordde hij, »daar staat bij de eene maand: »De zon in den Stier," bij de andere: »In den Leeuw," of: »In de Visschen" en zoo meer. Wat is dat toch? Ik heb nog nooit een stier of een visch in de lucht gezien. Zoo hoor ik ook wel praten van den grooten Beer en den Wagen, maar hoe dikwijls ik ook naar de lucht kijk, ik zie wel de zon, de maan en de sterren en de wolken, maar beren of wagens nooit."

»Dat begrijp ik best," hernam ik. »Ik geloof ook niet, dat ge ooit zoo iets in de lucht opmerken zult."

»Maar waarom praat men dan van zulke dingen?"

»Wel," antwoordde ik, »dat zou een lange geschiedenis wezen om uit te leggen. Maar misschien is het u al duidelijk, als ge maar op enkele dingen let.

Ge weet dat de menschen al in zeer ouden tijd zich veel met de sterren bezig hielden. Dat ziet gij uit den Bijbel; lees b.v. ..ver het boek Job, waarin gesproken wordt van den Orion en het Zevengesternte.

Verder zijn er sterren, die in groepen bijeenstaan en die, als men in zijn gedachten lijnen trekt van de eene ster naar de andere, figuren vormen, b.v. driehoeken of vierkanten. Aan die figuren nu gaf men namen, als: de Wagen, de Beer enz. Men moet er echter veel bij denken en 't is best mogelijk, dat gij den beer voor den leeuw aanziet."

»Dus staan die sterren toch werkelijk aan den hemel?"

Zeker, of liever wat gij bedoelt zijn groepen sterren, *sterrebeelden*. En om ze te onderscheiden is 't al zeer gemakkelijk, dat ze een naam hebben.

Mijn vriend was nu op één punt uit den droom. Doch nu wou hij ook graag zelf die sterrebeelden opzoeken. Ik beproefde hem daartoe den weg te wijzen en daar er misschien veel lezers zijn, die ook graag die beelden konden vinden, zal ik beproeven 't hun ook eens te vertellen.

Vooraf echter moet ik zeggen, dat wie ze zoeken en zien wil 't er voor over moet hebben een beetje laat op te blijven. Evenwel lang vóór twaalven, te weten twaalf uur des nachts, kan hij toch al weer te bed liggen. Trouwens de sterrekundigen offeren dikwijls heel den nacht op om de sterren waar te nemen, en dat zelfs des winters als het vriest dat het kraakt.

Bezit ge een hemelkaart, zooals men die vooraan in sommige atlassen vindt, dan kunt ge die er bij raadplegen. Doch het best is, dat ge eerst maar eens beproeft zelf te onderzoeken naar de sterren die in de lucht staan. Daarover spreken we straks, zoo de Heere wil.

(*Wordt vervolgd.*)

EEN OVERZETTING.

Onze lezer F. C. M. te H. zendt ons het volgende dat we gaarne opnemen.

Het bevat het gebed, voorkomende in de *Heraut* van 8 Juli, zoo goed mogelijk overgebracht in ons tegenwoordig gebruikt Nederlandsch:

»Onze hulp bestaat in den naam des Heeren, die hemel en aarde geschapen heeft! O, Heere God, barmhartige hemelsche Vader, Gij, die daar zijt de wijsheid, het licht en de volheid aller dingen, en een opperste Regeerder en Rechter der geheele wereld; dewijl U believt heeft ons te roepen tot bestuur en beleid van de algemeene landsaaken der Vereenigde Provincien, en dat wij daarom hier vergaderd zijn om met elkander te beraadslagen en zaken te besluiten, betreffende Uwe eer en het algemeene landswelvaren; wil ons heden en heel den tijd onzer bediening door uwe goddelijke genade daartoe verlichten en bijstaan, zoodat wij ons van ons ambt getrouwelijk kwijten en dat wij mogen zien, verstaan, besluiten en doen hetgeen goed! tot Uwe eer en 's lands welvaren is, rust en vrede meest dienende, zonder ter rechter of ter linkerhand af te wijken of door eenigen uiterlijken schijn van gunst, haat of andere indrukken, ons te laten bewegen, of iets door eenige oorzaak te vergeten, in alle onze handelingen niets anders voor oogen hebbende, of doende, dan dat behoorlijk en recht is; opdat wij in den jongsten dag met goede gewetens voor uw Rechterstoel, als Koning der Koningen, Heer der Heeren en Richter der Richteren, onbeschaamd mogen verschijnen, en met alle uitverkorenen van U ontvangen het einde onzes geloofs, namelijk, onzer zielen zaligheid. Dat bidden wij ootmoedigijk door uw eenigen Zoon, Jezus Christus, in wiens naam wij U aanroepen met de gewone bede, welke Hij ons geleerd heeft, zeggende aldus: »Onze Vader, enz.

Ter Inlichting.

Onze lezer E. D. J. de J. te T. schrijft ons:

In het »Een antwoord", voorkomende onder de rubriek »Voor Kinderen, zie ik, dat door mij bij vergissing hoofdstuk 3 in plaats van hoofdstuk 4 van 1 Thess. was opgegeven, waar het door mij bedoelde vers is te vinden.

Nu echter blijkt, dat die vergissing onzen vriend A. de B. te N. L. geene oorzaak geweest is, om, bij het niet vinden van dat vers in het door mij bij vergissing genoemde hoofdstuk, zijn onderzoek te staken, integendeel, het ijverig voort te zetten, blijkbaar uit zijn alleszins voldoend antwoord, waarvoor ik genoemden vriend mijn vriendelijken dank betuig, doet mij mijne vergissing om zijnentwil geen leed.

CORRESPONDENTIE.

A. v. A. te N. L. Uw overzetting was vrij goed, doch niet gezuiverd op het punt van vreemde woorden, waar het ook om te doen was. We nemen daarom de betere op.

D. v. B. te D. We zullen uw vraag gaarne beantwoorden, maar zie zelf eerst eens na of hetgeen gij zegt wel volkomen juist is.

L. W. te ? De brief is ontvangen. Maar zoolang we naam noch adres weten gaat het moeilijk er op te antwoorden.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Mijnheer de Redacteur!

In de *Heraut* van 24 Juni j.l. vind ik onder den titel »Amerikaansche toestanden" een beschrijving van twee plechtigheden in de Dutch Reformed Church, die eene ernstige beschuldiging tegen genoemde kerk bevat.

Ik mag die beschuldiging niet onbeantwoord laten voorbijgaan. En daar ik de eer heb dienaar des Woords te zijn in de Gereformeerde kerk van Amerika, en haar als zoodanig voor een aantal jaren gediend heb, acht ik mij zelf niet geheel ongeschikt om over de zaak in quaestie te oordeelen. Te meer daar ik uitsluitend in het Oosten en Noorden werkzaam geweest ben, waar de vrijmetselarij zich sterk openbaart en dus met de toestanden der kerk aldaar wel bekend ben.

Met betrekking tot de eerste plechtigheid, die der inwijding eener kerk. Ik heb zulke eenen dienst eenige malen bijgewoond, en meermalen het verslag gelezen van zoodanige plechtigheid. Maar *nimmer* heb ik gezien of gehoord, dat vrijmetselaars met den dienst dier plechtigheid iets te doen hadden, noch dat eenige onzer predikanten ooit den kansel moest deelen met den kapelaan dier orde, of voor hem plaats maken. Ik durf zeggen, dat zoo iets in onze Reformed (Dutch) Church eene *ongehoorde* zaak is. Als het ooit heett plaats gehad, hetgeen ik zeer betwijfel, was het eene groote uitzondering, misschien op eene afgelegen plaats.

Dat vrijmetselaars somtijds bijdragen tot het bouwen der kerken, ontken ik niet; ook de wereld draagt bij en meermalen zeer belangrijke toelagen; maar dit geeft, noch de wereld, noch den vrijmetselaars eenige stem in de huishoudelijke zaken der kerk, allerminst in die der openbare eeredienst, waartoe de inwijding eener kerk behoort.

Met betrekking tot die andere plechtigheid, de begrafenis van een vrijmetselaar, vergun mij te antwoorden, dat de heer Holstein niet zeer op de hoogte schijnt te wezen, als hij beweert, dat zulk eene plechtigheid *naar gewoonte in de kerk* plaats heeft. Begrafenis-diensten in de kerken zijn eene groote uitzondering, ten minste in het Oosten. En waar die dienst der uitvaart, hetzij van vrijmetselaar of van eenig ander, in de kerk plaats heeft, is de predikant voorganger en geen ander. Jaren geleden heb ik een vrijmetselaar, lid onzer kerk, begraven. De heeren vrijmetselaars waren in groot aantal tegenwoordig en namen plaats in het gehoor. Zij droegen den doode in en uit het kerkgebouw. Maar de chaplain kwam niet aan het woord; noch werd zulks door hem verlangd. Op het kerkhof aangekomen, werd de lijkdienst der liturgy van de Reformed (Dutch) Church gelezen door den dienaar des Woords. Na het uitspreken der zegen heeft de chaplain der Orde de ritual van vrijmetselaren gelezen. Maar het laatste had niets te doen met den dienst der kerk.

Ik herhaal wat ik zooeven zeide, dat tooneelen zooals de heer Holstein de lezers van de *Heraut* voorschildert, in de Reformed (Dutch) Church van Amerika, althans in het Oosten, gansch nieuw en onbekend zijn. Dat zulks in de kerken van het Westen, die grootendeels uit Hollanders bestaan, zou voorkomen, acht ik voor het minst onmogelijk.

Waarom heeft de heer Holstein niet man en paard genoemd? Als hij zulks nog doen wil, zal de ondergeteekende het zich plicht en eer rekenen, zijn stem in ernstig protest op te heffen, tegen zulke vermenging van het Heilige met het onheilige.

Maar, waarom zoekt men de Reformed Church of America, hier te lande zoo verdacht te maken? Of schuilt er geene verdachtmaking in het boven aangehaald schrijven? De beschuldiging is bijna uitsluitend tegen de kerken in het Oosten die Engelsch spreken, en het Hollandsch niet verstaan. De beschuldiging verschijnt in een Nederlandsch blad, dat maar weinig lezers heeft in het Oosten. Hoe kunnen die kerken zich verdedigen tegen eene beschuldiging waarvan zij onkundig zijn? Waarom heeft de heer Holstein niet tegelijkertijdig zijne beschuldiging in de *Christian Intelligencer* doen plaatsen, het orgaan der Reformed (Dutch) Church in America? Dit ware ten minste ridderlijk geweest.

Waarom die verdachtmaking? Is de Reformed (Dutch) Church niet eene zuster der kerk waarvan de heer Holstein waarschijnlijk een lid is? Is zij niet algemeen bekend in America voor hare gehechtheid en getrouwheid aan de Belijdenis der Gereformeerde kerken in Nederland en Schotland? Hebben hare predikanten niet zonder onderscheid de formulieren onderteekend vóór dat zij tot den dienst des Woords werden toegelaten? Zijn de beide theologische scholen te New-Brunswick N. J. en te Holland Mich. niet bekend voor hunne strenge Calviniste onderwijzing en strekking? Worden de ouderlingen, afgevaardigden der kerken tot de classen, niet jaarlijks, op de voorjaars-vergadering der classen, afgevraagd onder aanroeping van den Naam des Heeren, of hunne predikanten het Woord Gods zuiverlijk gepredikt hebben, naar de belijdenis der Gereformeerde kerken, zooals die op de Dordsche Synode is vastgesteld?

Waarom dan die geest der verdachtmaking, die zoowaar niet de Geest des Heeren is?

Het is eene persoonlijke ondervinding niet alleen van mij, maar van vele anderen, dat de zuivere, getrouwe prediking des Woords op vrijmetselaars, die leden der kerk zijn, eene tweevoudige uitwerking heeft. Of, de vrijmetselaar na langer of korter duur verlaat zijne loge, waar hij niet langer zich thuis gevoelen kan, of, hij verlaat de kerk.

In het laatste geval kan de kerk de tucht op hem toepassen, niet omdat hij vrijmetselaar is, maar omdat hij zich der openbare bijeenkomsten onttrokken heeft. In ieder geval brengt de getrouwe prediking des Woords hem op zijn *eigene plaats*. Niet de kerk, maar de Heilige Geest Gods oordeelt hem en veroorzaakt de zitting.

Och, dat wij, Broeders deszelfden Huizes, staande te zamen op denzelfden bodem van de Belijdenis der Vaderen, die de souvereine genade onzes Gods boven alles hebben beleden, verheerlijkt en lief gehad, dat wij elkander toch meer liefhadden, en meer als Broederen in Christus te zamen woonden en dus den Naam des Heeren meer verheerlijkten.

Met voorloopigen dank voor de plaatsing van bovenstaande regelen in uw zeer geëerd en geliefd blad, verblijf ik, geachte heer

Uw dw. Broeder in Christus
H. DE VRIES,
Minister of the Reformed (Dutch) Church in America.

Amsterdam, 6 Juli 1894.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Groningen **B.** A. van der Sluijs te Enkhuizen. — Lopik, A. Middelkoop te Nijkerk (Geld.)

AANGENOMEN: Zevenhoven, J. Salverda, cand. aan de V. U.

BEDANKT: Sprang, J. Salverda, cand. aan de V. U. — Zeist **B.** M. J. Bouman te Amersfoort **B.** — Zetten, G. J. Barger te Driebergen. — Ambt-Vollenhove, W. de Jong te Dalfsen. — Andijk, G. W. H. Esselink te Sliedrecht. — Nieuwdorp (gem. 's-Heer-Arendskerke), L. Bouma te Terneuzen. — Harlingen, H. J. Allaart te Deventer **B.** — Heerenveen, W. Breukelaar te Halfweg c. a.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Nieuwe-Niedorp, J. J. H. Bange te Langeswaag. — Spijkenisse, H. J. van Nouhuijs H.Gz. te Oudshoorn c. a. — Wilnis en Oudhuizen, P. Kuijlman Jr. te Bunnik. — Benthuizen, A. S. Gallée, cand. te Utrecht. — Rossum (Geld.), W. Hoekzema te Burum. — Hardenberg (toez.), H. J. Rooseboom te Varik (bij Tiel). — Ferwerd, B. Wissing te Niekerk (Gr.). — Oudega (cl. Sneek), N. Warmolts te 's-Graveland. — Boxmeer, A. F. C. Pont, te Nisse.

AANGENOMEN: Schiedam, A. Tap te Gameren. — Pijnacker, C. A. de Bruin te 't Waud (gem. Hof van Delft). — Egmond-Binnen, J. D. C. Koch Jr. te St.-Maartensbrug.

BEDANKT: Hoenderloo, A. S. Gallée, cand. — Gent (Betuwe), J. J. de Kat Angelino te Deil. — Ds. F. J. Los te Bruchem en Kerkwijk. — Zuid-Beierland, S. Monsma te Well en Ammerzoden. — Boskoop, J. M. J. Hoog Mz. te Terwolde (gem. Voorst). — IJzendoorn, J. J. Kuijper, cand. te Twelloo. — Eibergen, R. Jaarsma te Balk c. a.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden, die mij de verschuldigde abonnementsgelden over het afgeloopen kwartaal toezonden, neem ik de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, nogmaals aan mijn verzoek te herinneren, om zulks alsnog **vóór of op den 25sten dezer** te doen.

De abonnementsprijs is voor »De Heraut" ƒ **1.20** per kwartaal.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan terstond bericht gezonden, dat tevens tot quitantie strekt.

P. S. Inteekenaren op de premie „E voto Dordracено" wordt herinnerd, dat den 1sten Juli j. l. de vierde termijn (3de deel) van ƒ 0.75 per exemplaar was te voldoen. Men zal mij verplichten door met dat bedrag den postwissel te verhoogen.

J. A. WORMSER,
Directeur-Uitgever.

Amsterdam, Juli 1894.

Advertentien.

GETROUWD:
CASPER ANDRIES HÖWELER Hz.
EN
CATHARINA JOHANNA WORMSER.
Amsterdam, 19 Juli 1894.

De Heer en Mevrouw C. A. HÖWELER Hz.—WORMSER betuigen hun hartelijken dank voor de belangstelling, ondervonden bij het sluiten van hun huwelijk.
Amsterdam, 19 Juli 1894.

GOLDSCHMEDING's
Amerikaansche Orgels,
worden bij toeneming gevraagd. Men bezichtige de uitgebreide sorteering of vrage **Catalogi en condities.**
Prijzen van f 60, f 70, f 80, f 100, enz. enz.
WARMOESSTRAAT N°. 141,
AMSTERDAM.

Voor bezitters van Huisorgels!
Pas verschenen:
Psalmen, Gezangen en Vervolgbundel
in LETTERACCOORDEN,
voor Orgel en Piano,
volgens geheel nieuwe methode,
die iedereen in staat stelt, deze zonder eenige notenkennis of vooroefening binnen **één maand** in accoorden te spelen.
BEWERKT DOOR
J. BOOM,
Muziekonderwijzer te Amsterdam.
Alom verkrijgbaar!

DE ZONDAGSSCHOOL.
WEEKBLAD onder Redactie van A. J. HOOGENBIRK.
Per jaargang franco per post f 2.50.

Inhoud van Nr. 28 (11 Juli 1894): **Israël in de verstrooiïng II. Is dan de Geest des Heeren verkort? II. Een antwoord en nog wat. Ingezonden stukken. Advertentiën.**

Amsterdam. HÖVEKER & ZOON.

P. VAN EIJK.
Firma JOHANNES KRAMER & Co.,
DAM 15—17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen **EFFECTEN, diverse LOTEN** en vreemde **COUPONS,** Wisselen Gouden, Zilveren **MUNTEN** en vreemde Banknoten. Sluiten **PROLONGATIEN** en **BELEENINGEN.** Nemen gelden à **DEPOSITO** ½ pCt onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

EXCELSIOR.
Geïllustreerd Tijdschrift voor Neerlands Jongelingschap en Volk
ONDER REDACTIE VAN
A. J. HOOGENBIRK en J. A. WORMSER.
Prijs per jaargang (12 Nrs. à 16 pag. en 12 Nrs. à 8 pag.) f 3.50.

Inhoud van het No. van 7 Juni 1894: **De booze landlieden. Een jongelingsleven** (C. H. SPURGEON). **Vooruit! Uit het vuur gerukt. Spreekwoorden. Dat die ze maken hun gelijk worden. De bruid zegt: Kom!** (poëzie). **Een juist antwoord. Hadden de wilde volksstammen oorspronkelijk geen godsdienst? Eigen leven** (poëzie). **De professor-kleedermaker. De wereldconferentie. Uit het leven. Prijsvragen.**

Amsterdam. HÖVEKER & ZOON.

ENCYCLOPÆDIE
DER
Heilige Godgeleerdheid,
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Drie Deelen, ingenaaid f 16.75; in drie halffederen banden f 21.25. (Losse banden per stuk f 1.—).

Amsterdam. DE UITGEVER,
J. A. WORMSER.

Bij J. A. WORMSER, te AMSTERDAM, verscheen:
PIETER CORNELISZOON HOOFT,
ALS SCHRIJVER DER
NEDERLANDSCHE HISTORIËN,
DOOR
Dr. JOH. C. BREEN.
Prijs f 2.50.

G. F. JURJAANZ, Orgelmaker.
Amerik. Orgelhandel,
Haarlemmerdijk 88, Amsterdam.
Steeds voorhanden uitgebreide sorteering, van de soliedste fabrieken.
Directe aanvoer. Laagste Prijzen.
VRAAG CATALOGUS.
Engros en Détail.

Kerkelijk Handboek
der Geref. Kerken in Nederland, Duitschland, België, Amerika enz., voor het jaar 1895,
ONDER REDACTIE VAN
Ds. J. H. FERINGA en Ds. A. LITTOOY.

Door de volledige en zeer uitgebreide opgaven, die nog steeds vermeerderd worden, en met het oog op den lagen prijs (een boekdeel van ruim 300 bladz. **voor slechts ƒ 0.30**), wordt dit Handboek meer en meer gewild.

Tijdige bestelling is daarom zeer gewenscht. Bestellingslijsten zijn verzonden. Zij, die er mede willen werken op plaatsen waar de boekhandel dit nalaat, gelieven lijsten aan te vragen met conditiën.

De moeite zal zeker beloond worden, daar ieder lid der Geref. kerk zich gaarne zulk een boekwerk tot lagen prijs aanschaft.

K. LE COINTRE,
Uitgever te Middelburg.

UITGAVE van HÖVEKER & ZOON, te AMSTERDAM:
GEDICHTEN
van
J. A. WORMSER.
Prijs f 1.25. In stempelb. f 1.90.

Vrije Universiteit.

Het is mij gebleken, dat in de opgave der plaatsen, waaruit bijdragen voor onze Hoogeschool zijn gekomen, achter het jaarverslag eene onnauwkeurigheid is ingeslopen, welke echter niet aan onze administratie, maar aan andere omstandigheden is toe te schrijven.

Toch doet het mij genoegen dit te mogen constateeren en ook rectificeeren.

In de Gereformeerde kerk van Berkel en Rodenrijs n.l. is wel in *1893* voor de Vereeniging voor Hooger Onderwijs gecollecteerd; maar aangezien het overmaken van collecten door tusschenkomst der classicale Deputaten geschiedt, is de opbrengst bewaard tot de eerstvolgende classicale Vergadering, welke eerst in het begin van 1894 is gehouden. Daardoor is deze collecte niet meer op de rekening van 1893 gekomen waarop die anders zou zijn geboekt.

Den kerkeraad te Berkel en Rodenrijs, worde onzen dank gebracht, vooreerst voor het houden der collecte, maar ook voor deze informatie, waaruit bleek, dat hij de *cursieve letter* als een bescheiden aanklacht beschouwt, wegens nalatigheid in de vervulling van een heiligen plicht, welke evenwel in dit geval niet toepasselijk was.

Zeer hoop ik, dat vele gemeenten er evenzoo over zullen denken. Dan zal aan het einde van 1894 het getal cursief gedrukte plaatsen stellig aanzienlijk afgenomen zijn, en daar is het toch alleen om te doen. In het oude Israël moest ieder ten strijde optrekken. Het remplaçantenstelsel was daar niet in zwang. Maar evenzoo moet het onder ons zijn. Niemand heeft het recht een remplaçant voor zich aan te stellen, veel minder te vertrouwen, dat er wel een ander zal zijn, die aanvult hetgeen hij (of zij) tekort kwam. De strijd is allen. En van een iegelijk onzer zal de Heere eenmaal rekenschap vragen omtrent hetgeen wij in deze zullen hebben gearbeid. Laat er dus bij geen onzer onverschilligheid gevonden worden. De onverschilligen behooren m. i. onder de »lauwen," waarvan de Heere in Openbaring 3 : 16 spreekt.

W. HOVY.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën: door den heer G. de Leeuw te Utrecht van de Tiencentsvereeniging (Mei) ƒ 15.90; maandelijksche contributie uit Amsterdam 2/m. ƒ 0.80; door den heer M. Dijkers te Sommelsdijk ƒ 43; door den heer A. v. d. Brocke te Nieuwe Tonge ƒ 19; door den heer W. Hovy van den heer W. H. J. Lammers te Aalten ƒ 3; door den heer T. Kokmeyer te Oudega (W) ƒ 6; door Ds. J. v. d. Vlies te Wyckel ƒ 13.10;

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit) van de Ger. kerk te Rijsoord (halve coll.) ƒ 3.54; Bidstond te Utrecht (25 Juni) ƒ 219.52½;

Aan Schenkingen: door den heer J. v. d. Molen te Bafio ƒ 5; door Ds. Klaarhamer van N. N. ƒ 5; uit het busje van mej. P. B. ƒ 1. ;

Voor het Hospitium:

Door den heer D. van Pelt, te Zwijndrecht, van de Halvestuiversvereen. ƒ 9.50; door den heer Rr. de Ruiter van de Diaconale Geref. Zusterkrans »Phebe" te Hatlingen ƒ 5, uit het keukenbusje ƒ 2.76½; door den heer J. van K. van de Halvestuiversvereen. te Kollum ƒ 25.

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog ingekomen, door P. A. Ponser te Dordrecht van de Halvestuiversvereeniging ƒ 9.49½; Halve-stuiverver. te Amsterdam ƒ 30.10; coll. jaarvergadering te Utrecht ƒ 75.70½ en ƒ 84.35, nagiften ƒ 7.25 samen ƒ 167.30½; door J. v. K. van de Halve stuiversver. te K. ƒ 25; van A. H. H. te V. ƒ 10 met eene jaarlijksche toezegging van ƒ 5.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

ELECTRISCHE DRUKKERIJ.
Voorheen J. J. ARND en ZONEN.